

Web aplikacije (1).

Tehnologije Servlet i JSP.

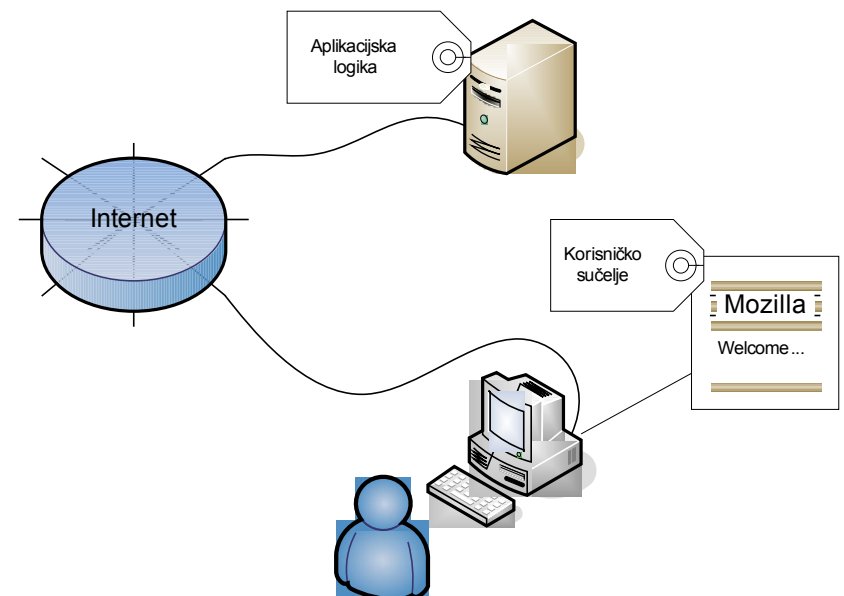
Marko Čupić – AG 2011/2012 – Java tečaj

Web aplikacija

- Prema Servlet/JSP specifikaciji, Web aplikacija je kolekcija resursa dostupnih na određenoj adresi (URL); sastoji se od komponenti:
 - Servleti
 - JSP-ovi
 - Filtri
 - Listeneri
 - Statičke stranice (html i drugo)
 - Resursi
 - JavaBeans objekti
 - Java Appleti
 - Poslužitelj (Servlet container)
 - Java okruženje

Web aplikacija

- Inherentno raspodijeljeni (distribuirani) program:
 - Aplikacijska logika se nalazi na poslužitelju
 - Korisničko sučelje se nalazi na klijentovom računalu (prikazuje ga web-preglednik)

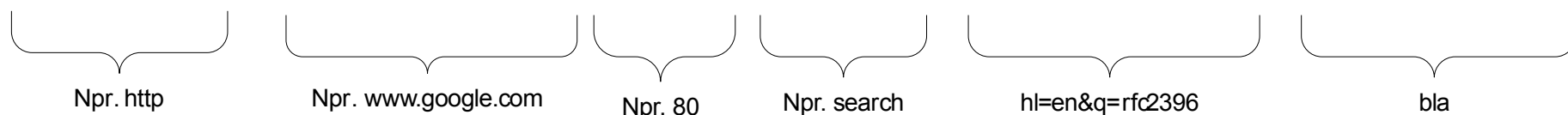
Web aplikacija

- Interakcija: slijed stranica
- Sa stajališta aplikacije:
paradigma *zahtjev – odgovor*
- Komunikacija: TCP/IP,
protokoli HTTP ili HTTPS
- Tipična interakcija:
 - Klijent uspostavlja spoj i šalje zahtjev
 - Poslužitelj obavlja zahtjev, isporučuje odgovor te raskida spoj

Web aplikacija

- URL: Uniform Resource Locator

shema://poslužitelj:port/staza?parametri#fragment

- Korijen se mapira u `$document_root`
- Čemu služi fragment?
- Što se radi s “nedozvoljenim” simbolima u parametrima?
- Port 80; heuristički odabir dokumenta za /

Web aplikacija

- Tipično su mješavina statičkih i dinamički generiranih sadržaja
- Začetak razvoja: CGI (Common Gateway Interface) skripte
- Poslužiteljski skriptni jezici
 - Perl, ASP, PHP, JSP, Python, ...
- Servleti

Web aplikacija: skriptni jezici

- Služe za dinamičko nadopunjavanje dijelova HTML stranica (stranice su *predlošci*)
- Kada se zahtjeva takav dokument:
 - Poslužitelj ga ne vraća direktno
 - Konceptualno: pokreće odgovarajući interpreter
 - Interpreter čisti HTML direktno prosljeđuje pregledniku
 - Posebne dijelove interpretira i pregledniku šalje podatke koji nastanu izvođenjem tih dijelova – programski kôd skripte se ne šalje klijentu

Web aplikacija: skriptni jezici: PHP

- Aplikacija za izračun kvadrata broja
- Očekuje parametar “broj”
- Ako ga ne dobije, ispisuje tablicu kvadrata brojeva od 0 do 20

Web aplikacija: skriptni jezici: PHP

```
<html>
<head><title>Kvadrati brojeva </title></head>
<body>
<table cols="2" border="1">
<tr><td><b>Broj</b></td><td><b>Kvadrat broja</b></td></tr>
```

HTML

```
<?php
    $br = $_GET['broj'];
    $tablica = 1;
    if(!isset($br) || $br=="") { $br = 20; } else { $br = (int)$br; $tablica = 0; }
    if($tablica==1) {
        for( $n = 0; $n <= $br; $n++ ) {
            echo '<tr><td>' . $n . '</td><td>' . ($n * $n) . '</td></tr>';
        }
    } else {
        echo '<tr><td>' . $br . '</td><td>' . ($br * $br) . '</td></tr>';
    }
?>
```

PHP

```
</table>
</body>
```

HTML

Web aplikacija: skriptni jezici: PHP

```
<html>
<head><title>Kvadrati brojeva </title></head>
<body>
<table cols="2" border="1">
<tr><td><b>Broj</b></td><td><b>Kvadrat broja</b></td></tr>
```

HTML

~~PHP~~

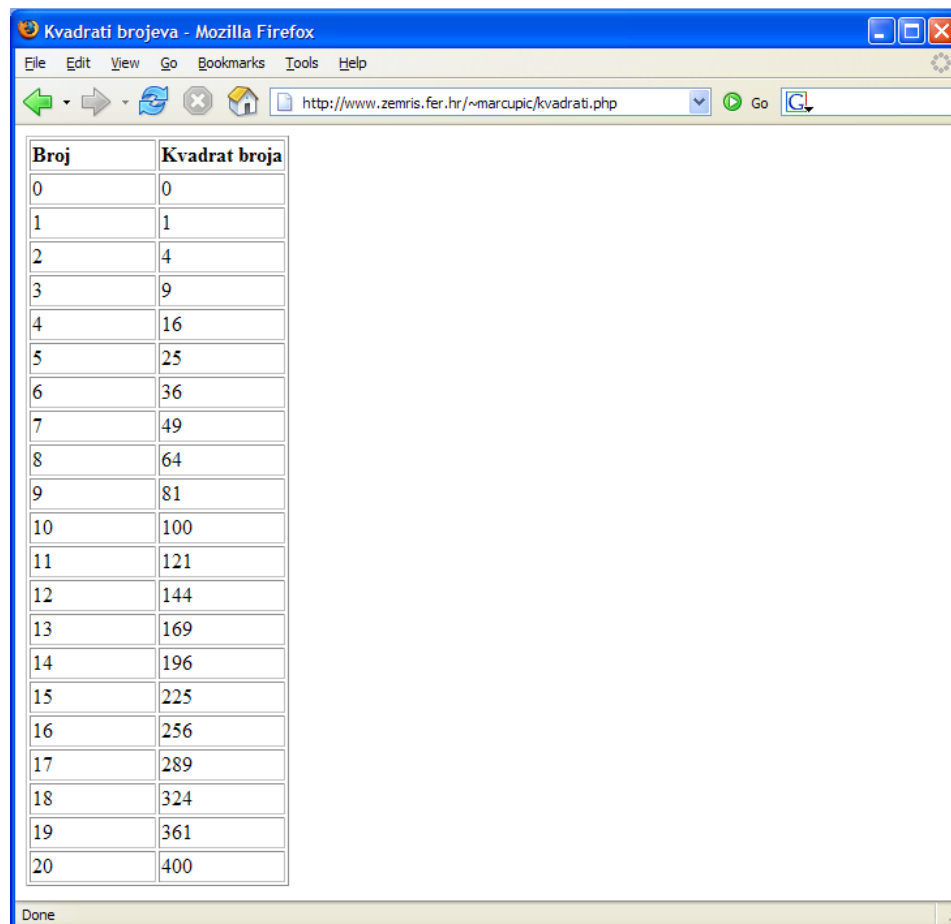
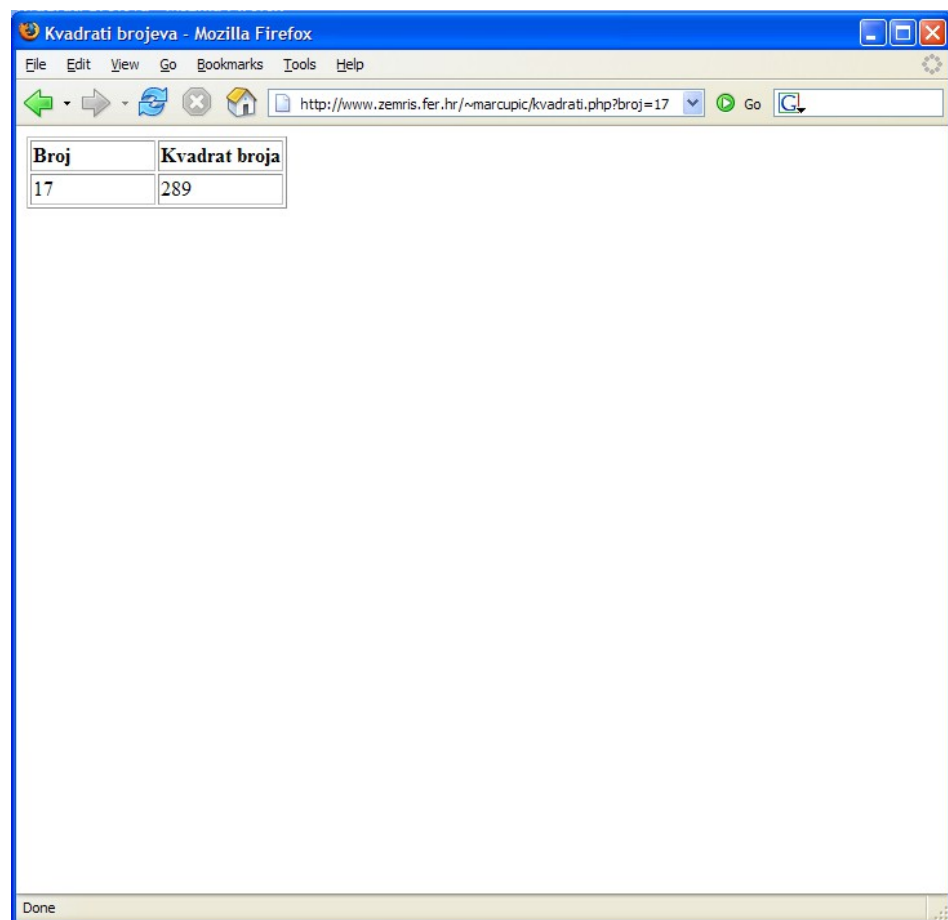
HTML

```
<tr><td>17</td><td>289</td></tr>
```

```
</table>
</body>
```

HTML

Web aplikacija: skriptni jezici: PHP

Web aplikacija: skriptni jezici: PHP

- Aplikacija za izračun kvadrata broja
- Očekuje parametar “broj”
- Ako ga ne dobije, ispisuje tablicu kvadrata brojeva od 0 do 20

Servlet

```
package javax.servlet;
import java.io.IOException;

public interface Servlet {

    public void init(ServletConfig config)
                throws ServletException;
    public ServletConfig getServletConfig();
    public void service(ServletRequest req, ServletResponse res)
                throws ServletException, IOException;
    public String getServletInfo();
    public void destroy();

}
```

HttpServlet

```
package javax.servlet.http;
public abstract class HttpServlet extends GenericServlet {
    protected void doGet(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected long getLastModified(HttpServletRequest req) {...}
    protected void doHead(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected void doPost(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected void doPut(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected void doDelete(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected void doOptions(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected void doTrace(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    protected void service(HttpServletRequest req, HttpServletResponse resp)
        throws ServletException, IOException {...}
    ...
}
```

HttpServletRequest

- Razred `HttpServletRequest` enkapsulira zahtjev klijenta
- Nudi:
 - Pristup parametrima iz URL-a
 - Pristup sjedničkim podatcima
 - Pristup privremenim atributima
 - Pristup podatcima o korištenoj stazi (URL)
 - Prosljeđivanje na daljnju obradu
 - ...

HttpServletResponse

- Razred `HttpServletResponse` enkapsulira odgovor
- Nudi:
 - Pristup `OutputStream-u` i `Writer-u`
 - Podešavanje kodne stranice
 - Slanje redirekcijskog statusa klijentu
 - Pristup zaglavljima odgovora
 - ...

HttpServletResponse

- Razred `HttpServletResponse` enkapsulira odgovor
- Nudi:
 - Pristup `OutputStream-u` i `Writer-u`
 - Podešavanje kodne stranice
 - Slanje redirekcijskog statusa klijentu
 - Pristup zaglavljima odgovora
 - ...

Web aplikacija: skriptni jezici: JSP

```
<%@ page language="java" session="false" contentType="text/html; charset=UTF-8" %>
<html>
<head><title>Kvadrati brojeva</title></head>
<body>
<table cols="2" border="1">
<tr><td><b>Broj</b></td><td><b>Kvadrat broja</b></td></tr>
```

HTML

```
<%
String sBroj = (String)request.getParameter("broj");
Integer br = null;
if(sBroj!=null) {
    try {
        br = Integer.valueOf(sBroj);
    } catch(Exception ex) {}
}
boolean tablica = true;
if(br==null) { br = Integer.valueOf(20); } else { tablica = false; }
if(tablica) {
    for( int n = 0; n <= br.intValue(); n++ ) {
        out.print("<tr><td>"+n+"</td><td>"+(n*n)+"</td></tr>");
    }
} else {
    out.print("<tr><td>"+br+"</td><td>"+(br.intValue()*br.intValue())+"</td></tr>");
}
%>
```

JSP

```
</table>
</body>
```

HTML

Čest obrazac obrade

- Korisnikov zahtjev pokrene neki servlet
- Servlet izračuna rezultat, pohrani ga u privremene attribute i proslijedi obradu JSP-u
- JSP dohvati pripremljene rezultate i izgenerira HTML dokument koji ih prikazuje

Čest obrazac obrade

- To je MVC obrazac primijenjen na web
- Aplikacijska logika se izvodi kroz servlete:
 - Jednostavni izračuni
 - Raspodijeljeno izračunavanje
 - Pristup bazi podataka
 - Rezultat obrade se pohranjuje u `HttpServletRequest` mapu atributa
- Korisničko sučelje izvodi se kroz JSP
 - Dohvaća preko mape atributa rezultat obrade i prikazuje ga

Spremnici podataka

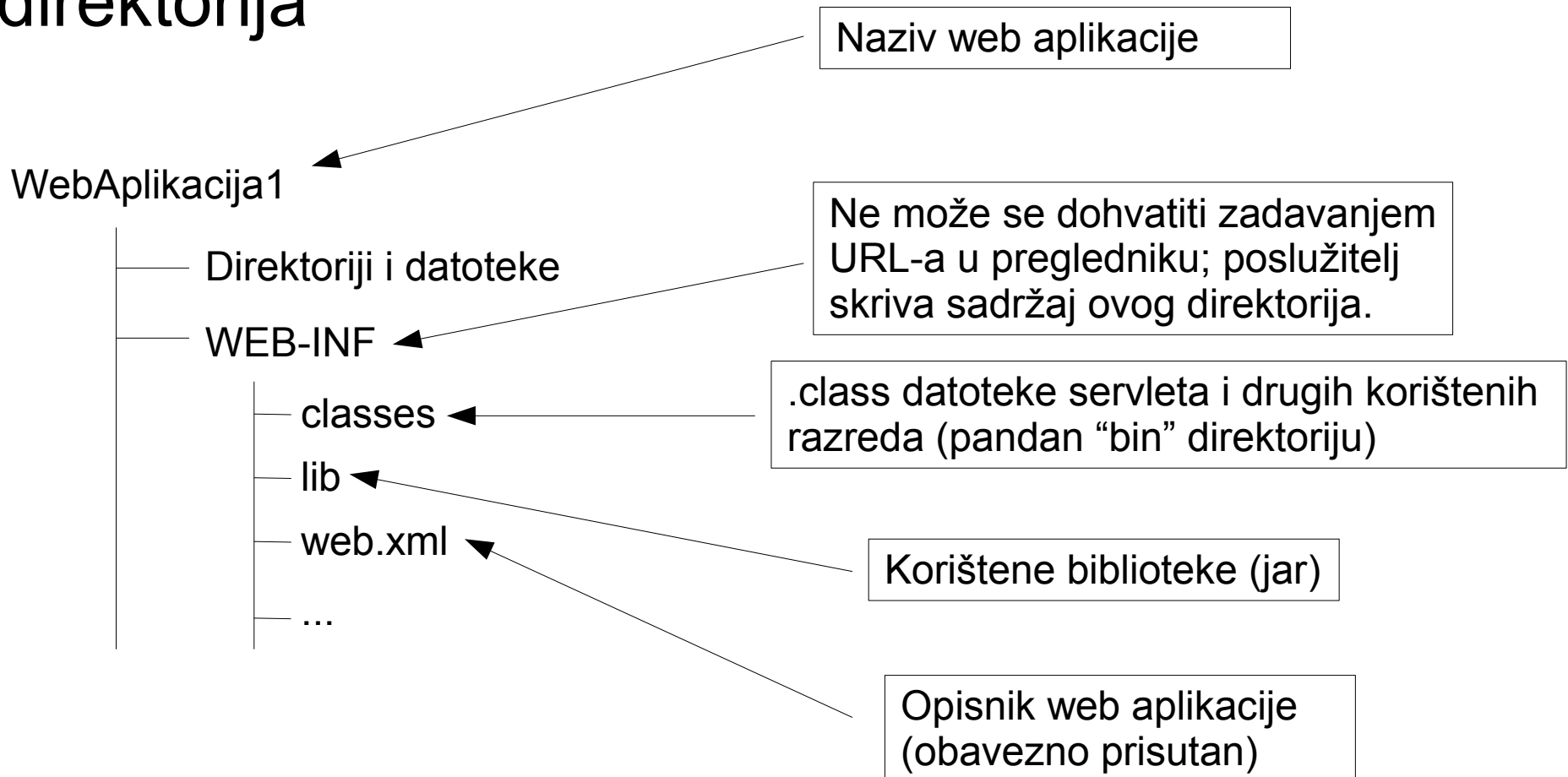
- Specifikacija Servleta razlikuje 4 mjesta za dohvat / pohranu podataka
 - Globalni parametri:
`req.getServletContext().getAttribute` /
`req.getServletContext().setAttribute`
 - Sjednički parametri (primjerak po korisniku):
`req.getSession().getAttribute` /
`req.getSession().setAttribute`
 - Privremeni parametri (primjerak po zahtjevu):
`req.getAttribute` / `req.setAttribute`
 - Parametri zahtjeva: `req.getParameter`

Veza Servlet - JSP

- JSP stranice poslužitelj transparentno prevodi u Servlete i prevodi u .class datoteke
- JSP-ovi se izvršavaju jednakom brzinom kao i servleti
 - “skriptni” jezik ali bez velike cijene po performanse!

Web aplikacija

- Web aplikacija ima propisanu strukturu direktorija

Upogonjavanje web aplikacije

- Upogonjavanje (engl. Deployment)
- Moguće na više načina
 - Način 1.

Raspakirana web aplikacija je negdje na disku i napravljen je deployment descriptor koji pokazuje na nju → taj se opisnik može zadati tomcatu preko aplikacije /manager

Upogonjavanje web aplikacije

- Upogonjavanje (engl. Deployment)
- Moguće na više načina
 - Način 2.

Napravi se arhiva web aplikacije (WAR)

→ ta se arhiva može uploadati na tomcat preko aplikacije /manager

Upogonjavanje web aplikacije

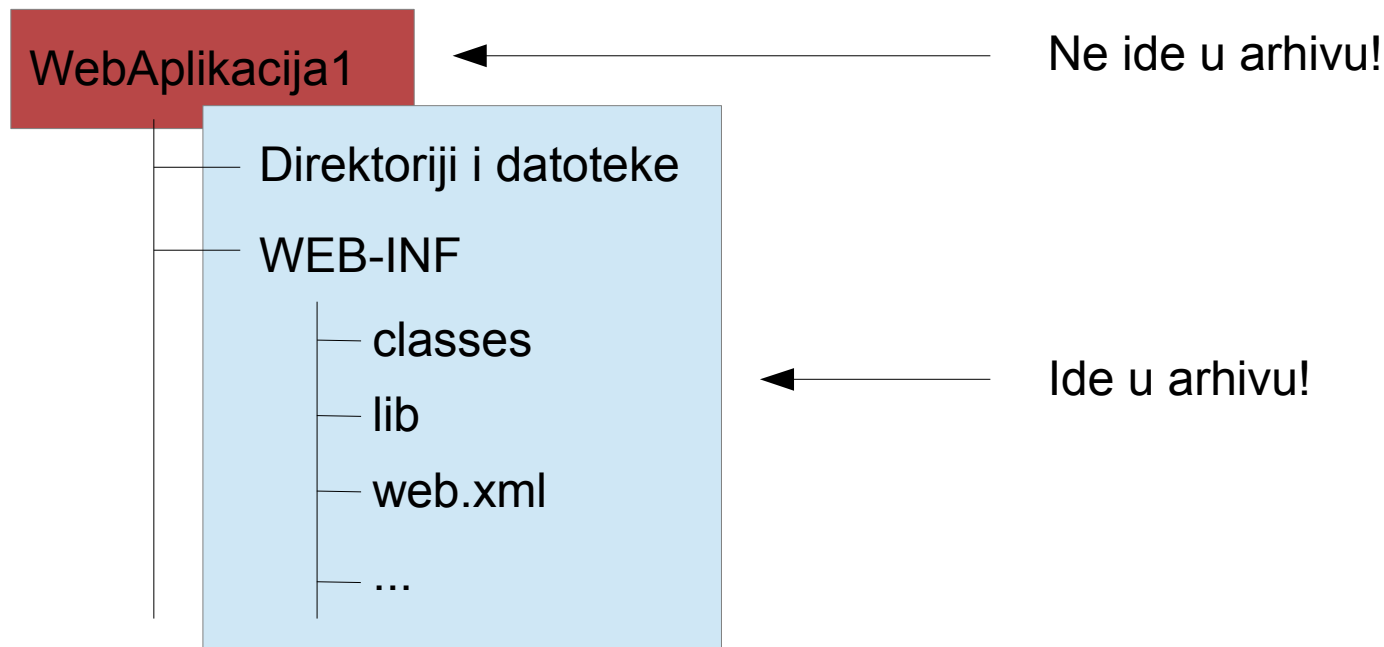
- Upogonjavanje (engl. Deployment)
- Moguće na više načina
 - Način 3.

Napravi se arhiva web aplikacije (WAR)

→ ta se arhiva može fizički iskopirati u tomcatov webapps direktorij; ako se arhiva zove abc.war, tomcat će u webapps napraviti poddirektorij abc i unutra raspakirati arhivu; /abc **postaje naziv konteksta** preko kojeg je aplikacija dohvatljiva preko URL-a

Izrada arhive WAR

- WAR je najobičnija ZIP arhiva i može se izraditi bilo čime što stvara ZIP arhive
- U arhivu se ne pakira vršni direktorij!

Filter

- Zadaća filtera je omogućiti izvođenje koda prije i/ili nakon što servlet/JSP obave svoj posao
- Omogućavaju transparentne manipulacije nad zahtjevom / odgovorom
 - Postavljanje kodne stranice
 - Komprimiranje odgovora
 - ...
- Objekt je potrebno označiti (web.xml ili anotacija)

Filter

```
public interface Filter {  
  
    public void init(FilterConfig filterConfig)  
                throws ServletException;  
  
    public void doFilter(  
        ServletRequest request, ServletResponse response,  
        FilterChain chain)  
                throws IOException, ServletException;  
  
    public void destroy();  
  
}
```

Listeneri

- Poslužitelj omogućava dojavu različitih vrsta informacija posebnim objektima web aplikacije
- Podržani su:
 - `javax.servlet.ServletContextListener`
 - `javax.servlet.ServletContextAttributeListener`
 - `javax.servlet.ServletRequestListener`
 - `javax.servlet.ServletRequestAttributeListener`
- Objekt je potrebno označiti (web.xml ili anotacija)

Anotacije

- Od specifikacije Servlet 3.0 kao nadopuna datoteke web.xml moguće je koristiti anotacije direktno u izvornom kodu
 - `@WebServlet(name="id",urlPatterns={"/a","/b"})`
 - `@WebFilter(filterName="id",urlPatterns={"/a"})`
 - `@WebListener`
- ili kraće:
- `@WebServlet("/a")`
 - `@WebFilter("/a")`